

JANUARI 1960
9e JAARGANG

Redactie:

Mr. H. Singer-Dekker
Burg. Elsenlaan 147
Rijswijk-Z.H.
Telef. 070-11.98.43

Administratie:

Oudegracht 152
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.— per jaar

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E.

HUMANISTISCH VERBOND.

Nieuwjaarsbrief	Blz.	3
Studiedagen	"	3
Functionarissen-conferentie	"	3
Topkader-conferentie (zie ook blz. 11)	"	3
Benoeming en herbenoemingen	"	3
Zeilvacantie in Friesland	"	3

HUMANITAS.

Commentaar Congresbesluiten	"	4
Schoolstrijd in Friesland	"	4
Gewest Noord-Holland	"	4
Gewest Overijssel	"	4
Afdelingssecretariaten	"	4
Nieuw correspondentschap	"	4
Collecte	"	4
Benoemingen	"	4
Reclassering	"	5

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Algemene Vergadering	"	5
----------------------	---	---

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Winterweekend	"	5
Propaganda	"	6
Gewijzigd gironummer	"	6

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Afdelingsnieuws	"	6
Samenstelling Hoofdbestuur	"	6
Bestuur afdeling Amsterdam	"	6
Bestuur afdeling Delft "Socrates"	"	6
Bestuur afdeling Groningen	"	7
Bestuur afdeling Leiden	"	7
Vertegenwoordiger bij het Humanistisch Verbond	"	7

LEDENORGANEN.

Ledenorganen jeugdorganisaties	"	7
--------------------------------	---	---

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Minister Visser over geestelijke verzorging in het leger	"	7
--	---	---

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

"Vernieuwing"	Blz.	7/8
Afdelingsnieuws	"	8

RADIOLEZINGEN.

Lezingen in de maand januari 1960 voor de V.A.R.A.	"	8
Lezing in de maand januari 1960 voor de A.V.R.O.	"	8

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

"	8
---	---

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

"	9/10
---	------

INTERNATIONAAL NIEUWS.

International Humanist and Ethical Union	"	10
Duitschland	"	10
België	"	10

VAN ALLE KANTEN.

Verslagen, reportages enz.		
Het Vrije Volk over radio-onderzoek	"	11
Minister Visser over geestelijke verzorging militairen (De Nieuwe Rotterdamse Courant)	"	11

NIEUWJAARSBRIEF VAN HET HOOFDBESTUUR VAN HET HUMANISTISCH
VERBOND. (bijlage)

"	12/13/ 14
---	--------------

HUMANISTISCH VERBOND.

Nieuwjaarsbrief.

De tekst van de Nieuwjaarsbrief van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, zoals deze op zondag 3 januari 1960 door de Voorzitter voor de radio werd uitgesproken, is hierachter als bijlage toegevoegd.

Studiedagen.

In verschillende gewesten beginnen de plannen tot het houden van een studiedag in het voorjaar van 1960 vastere vorm aan te nemen. Het gewest Utrecht publiceert dat het onderwerp, te behandelen op zaterdag 2 april in het Erasmushuis te Utrecht zal luiden: "Hoe zie ik vanuit mijn levenshouding de verwezenlijking van de democratische idee?".

Als inleiders zijn uitgenodigd: Mr. A. Stempels, hoofdredacteur van de N.R.C.; Ir. H. Hijmans, voorzitter van de gemeenschap Laren/Blaricum van het Humanistisch Verbond en Prof. Dr. I. Samkalden. Uit het gewest Zuid-Holland-Zuid komt het bericht, dat men zich voorstelt een drietal deskundigen, waaronder Mej. Prof. Hudig, kinderrechtster te Rotterdam, uit te nodigen om te spreken over het onderwerp: "Problemen van de jeugd".

Functionarissen-conferentie.

In samenwerking met het Dagelijks Bestuur zal het gewestbestuur van Utrecht voorzitters, secretarissen en penningmeesters, alsmede hun plaatsvervangers en eventuele opvolgers uitnodigen om samen met enkele D.B.-leden over hun taken in het bestuur van de gemeenschappen van gedachten te wisselen. Deze conferentie zal vermoedelijk begin februari plaats vinden.

Topkaderconferentie.

De halfjaarlijkse conferentie van voorzitters en secretarissen van de gewesten en de grote gemeenschappen met leden van het hoofdbestuur vindt zoals gewoonlijk plaats in het conferentie-oord "De Ark" te Nunspeet op 30 en 31 januari 1960.

Benoeming en herbenoemingen.

In zijn vergadering van 28 november 1959 hechtte het hoofdbestuur zijn goedkeuring aan de benoeming van de Heer P.A. Teerling te Haarlem als raadsman voor de Inrichtingen van Justitie. Eveneens werden alle in functie zijnde raadslieden voor deze inrichtingen, voor de arbeiderskampen en de plaatselijke raadslieden voor het jaar 1960 herbenoemd.

Zeilvacantie in Friesland.

Door de Buitenwerkcommissie worden liefhebbers van de zeilsport in de gelegenheid gesteld een zeilkamp in Friesland mee te maken in juli-augustus 1960. Belangstellenden hiervoor worden verzocht zich vóór eind januari in verbinding te stellen met bovengenoemde commissie per adres Oudegracht 152, Utrecht.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK

"H U M A N I T A S"

Commentaar Congresbesluiten.

In het ledenorgaan van Humanitas "Van Mens tot Mens" van december is een commentariërend artikel opgenomen op het besluit van het jongste congres van Humanitas, de naam van Humanitas te veranderen. Ook in "Mens en Wereld" van 19-12-1959 verscheen hierover een artikel en wel van Dr. J.P. van Praag.

Schoolstrijd in Friesland.

De schoolstrijd in Friesland, waarover in een vorig nummer van de Documentatiedienst al iets gestaan heeft, heeft geleid tot een tweede Stichting voor de oprichting van een School voor Maatschappelijk Werk, in tegenstelling met de eerste voorzien van een algemene signatuur. Men is bereid tot samenwerking, de Protestantse Stichting niet.

Gewest Noord-Holland.

Als directrice, verbonden aan het bureau van het gewestelijk centrum van Humanitas, is per 1 januari 1960 aangesteld Mej. Mr. H. van Amerongen.

Gewest Overijssel.

In deze provincie is aangesteld als directrice in dezelfde functie als hierboven genoemd, Mevrouw H.J. Roes, tevoren staffunctionaris van het centraal bureau, belast met het secretariaat van de landelijke sectie gezinsverzorging.

Afdelingssecretariaten.

In het januari-nummer van "Van Mens tot Mens" zal een lijst met adressen van afdelingssecretariaten van Humanitas worden opgenomen.

Nieuw correspondentschap.

In Emmercompascuum is een correspondentschap van Humanitas gevestigd.

Collecte.

Een collecte van de afdeling Winschoten van Humanitas heeft meer dan f. 1000.-- opgebracht, hetgeen een voortreffelijk resultaat mag heten.

Benoemingen.

Per 1 januari 1960 is op het Centraal Bureau aangesteld als staffunctionaris, speciaal belast met het secretariaat van de sectie Gezinsverzorging, de Heer J. Terlouw, tevoren directeur der Ankerclubhuizen te Rotterdam.

In de plaats van de Heer van Opijnen, die per 1 november jl. onze dienst heeft verlaten als maatschappelijk werker voor de gerepatrieerden in Gelderland en Overijssel, is op dezelfde datum aangesteld Mej. J.A. de Ferrante te Velp.

Reclassering.

Van de vijf vóór-overleggingen voor het organiseren van medewerkers-conferenties, in 1960 verdeeld over vijf districten, hebben er thans drie plaats gehad. De andere twee volgen binnen afzienbare tijd. Een eerste stap op de weg naar decentralisatie.

Gezien het aantal medewerkers per provincie en het feit, dat hier en daar een provinciaal centrum nog ontbreekt, was voor deze keer combinatie noodzakelijk.

Voor 1962 (deze conferenties houden we om de twee jaar) hopen we deze werkzaamheid geheel in provinciaal verband te houden.

-o-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Algemene vergadering.

De algemene vergadering heeft op het weekend van 12/13 december jl. het reorganisatievoorstel van het hoofdbestuur van de H.J.G. met 244 stemmen vóór en één onthouding aanvaard.

Een aantal belangrijke veranderingen zijn:

Het hoofdbestuur wordt van zeven tot drie leden teruggebracht.

De administratie van de gemeenschap wordt sterk vereenvoudigd.

"De Libertijn" zal niet meer verschijnen.

Het hoofdbestuur zal voortaan een twee-maandelijks mededelingenblad uitgeven voor alle leden. De opzet van dit blad zal eenvoudig zijn.

De gemeenschapsraad komt te vervallen. Een nieuw orgaan "De Raad van Voorzitters", dat zijn de voorzitters van de diverse gemeenschappen, zal het H.B. bijstaan in zijn beleid. De primaire taak van dit orgaan is echter "een adviesraad voor het H.B." te zijn. Voorts behartigt het:

- a. het uitwisselen van ervaringen uit de gemeenschappen;
- b. het onderling stimuleren van de plaatselijke activiteiten;
- c. het scheppen van een wezenlijke landelijke binding tussen de leden

De positie van de "algemene leden" is voorts veranderd. Jaarlijks zal op de begroting een bedrag worden geplaatst waarover het hoofdbestuur voor het stimuleren van bepaalde activiteiten e.d. zal kunnen beschikken. De verantwoording over dit bedrag is beperkt tot een rechtmatigheidscontrôle door de leden.

Het bovenstaande moet nog formeel worden goedgekeurd door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond.

-o-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Winterweekend.

Het winterweekend werd op 2 en 3 januari in de jeugdherberg te Putten gehouden. Het programma omvatte o.a. een inleiding door de Heer H.J.J. Lips en een inleiding door de Heer H. Bosselaar over "Het discussiëren".

Propaganda.

Nu ook de afdeling Utrecht "gevallen" is, worden in andere streken des lands, namelijk in Bussum, Emmen, Leiden en de Zaanstreek pogingen ondernomen, een H.J.B.-afdeling op te richten.

Gewijzigd gironummer.

Het gironummer van de H.J.B. is gewijzigd. Donaties etc. kunnen in het vervolg gestort worden op rekeningnummer 99.58.46 ten name van de penningmeester van de H.J.B. te Arnhem.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Afdelingsnieuws.

De gebruikelijke afdelingsactiviteiten zijn in volle gang. Delft heeft het ongekende aantal van zeven druk bezochte disputen, waaronder die over psychologie, muziek, sexualiteit en para-psychologie de meer concrete zijn. Onderwerpen als filosofie (aan de hand van Flam: "De morele crisis van deze tijd"), levensbeschouwing en literatuur worden meer bediscussieerd door de Amsterdamse en Leidse S.V.H.G.-leden. De eersten verdiepen zich in het mystisch denken in de samenleving en in bijvoorbeeld de vraag of het ontstaan van het leven op toeval berust of op eventueel wat voor "gerichtheid". In de disputen van Leiden, vaak algemeen beschouwend, neemt men veel literatuur als uitgangspunt.

Overall zijn activiteiten in groter verband in voorbereiding.

Samenstelling Hoofdbestuur:

R. Nouwen	praeses	Cobetstraat 34	Leiden
G. de Vries	abactis I	Binnenwatersloot 35	Delft
A.J.C. van West	quaestor	De Laat de Kanterstr. 25	Leiden
G.A. de Boer	vice-pr.	Noordeinde 3	Delft
Mej. J.A. Sissingh	abactis IIa	Nieuwe Kerkstraat 1c-III	Amsterdam

Bestuur afdeling Amsterdam:

R.M. Marres	praeses	Nieuwe Herengracht 91-IV	Amsterdam
Mej. N.I.W. Boot	vice-pr.	Staringstraat 27-IV	Amsterdam
Mej. Tan Twie Nio	abactis Ia	Henri Zagwijnstraat 4a	Amsterdam
R.C. Fluks	quaestor	Rivierenlaan 236	Amsterdam
E.J. Kat	abactis II	Amstel 296-III	Amsterdam
W.A. Ettema	assessor	Jodenbreestraat 17-II	Amsterdam

Bestuur afdeling Delft "Socrates":

W. Snel	president	Oude Delft 4	Delft
A.P.K. Elhorst	secretaris	Prins Mauritsstraat 90	Delft
A. Kruk	thesaurier	Voorstraat 53	Delft
A. de Winter	vice-pr.	Voldersgracht 4a	Delft
H. de Waal	commissaris	H. van Rijkenstraat 10	Delft

Bestuur afdeling Groningen:

Mej. E. Rutgers	praeses	Marktstraat 20-b	Groningen
Mej. N. Bouma	abactis	De Sitterstraat 1-a	Groningen
G. van Duyn	quaestor	Zwanestraat 18	Groningen

Bestuur afdeling Leiden:

T.H.A. ten Harkel	praeses	Witte Singel 79	Leiden
K.R. Libbenga	abactis	De Mey.v. Streefkerkstr.45	Leiden
Mej. Th.R.E. Uffen	quaestrix	Maarsmansteeg 12-a	Leiden
H. Muste	assessor I	Jacob Catslaan 28	Leiden
Mej. J. Stoové	assessor II	Warmonderweg 72	Oegstgeest

Vertegenwoordiger bij het Humanistisch Verbond:

J. Boesjes - Botticellistraat 9-II, Amsterdam.

-0-

LEDENORGANEN.

Ledenorganen jeugdorganisaties.

De twee laatstgenoemde jongerenorganisaties hebben elk hun ledenorgaan, dat wij hieronder vermelden. (Dit zijn de ledenorganen van de hoofdbesturen, daarnaast zijn er vaak nog afzonderlijke afdelings-mededelingenblaadjes).

H.J.B. : "Trefpunt", Hoofdredacteur: T. Weerheim, Erasmusweg 423, Den Haag.

S.V.H.G. : "Drupelsteen", Hoofdredacteur: W. Molenaar, Harmoniehof 68, Amsterdam-Zuid.

-0-

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Minister Visser over geestelijke verzorging in het leger.

Minister Visser van Defensie heeft zich bij de begrotingsdebatten uitgelaten over de Humanistische geestelijke verzorging in het leger. Deze uitlating biedt niet veel aanknopingspunten voor de verwachting dat een gelijkstelling van de Humanistische geestelijke verzorging met de Christelijke binnenkort te verwachten is. De N.R.C. had hierop een klein commentaar, waarvoor wij U verwijzen naar de rubriek: Van Alle Kanten.

-0-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

"Vernieuwing".

Het bevolkingsvraagstuk, voor ons land een noodprobleem, blijft in "Vernieuwing" de aandacht vragen. J. Engels schreef er een artikel over.

Frits Kool gaat nogmaals uitvoerig in op de subsidie voor de bouw van kerken en bezinningscentra.

Redacteur K. Timmerman schreef het hoofdartikel "Waar gaan wij heen met deze wereld?", waarin hij de tegenstellingen tussen Oost en West, de ontoereikende medische hulp en de enorme kindersterfte in de onderontwikkelde gebieden als gevolg van de gebrekkige internationale samenwerking releveert.

Afdelingsnieuws.

In tal van afdelingen der H.W.G. gaat de actie ter vergroting van de lezerskring van het orgaan der H.W.G. nog voort. Tot nog toe leverde deze actie een winst van 8% op.

-o-

RADIO-LEZINGEN.

Lezingen in de maand januari 1960 voor de V.A.R.A.

3 januari :	Dr. J.P. van Praag	"Nieuwjaarsbrief van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond".
10 januari :	Prof. Dr. D. Loenen	"Strijd om de mensvorming in de Griekse oudheid"(Idealisme tegenover realisme).
17 januari :	Prof. Dr. G. Stuiveling	"Uit humanistisch oogpunt".
24 januari :	A. Treurniet	"Stap - voor stap".
31 januari :	Ch. Hennekes	"Een brutale vraag".

Lezing in de maand januari 1960 voor de A.V.R.O.

5 januari :	S.J. van den Bergh	"De verantwoordelijkheid van de mens als bedrijfsleider".

-o-

HUMANISTISCHE LITERATUUR.

Verschenen is het decembernummer van "Rekenschap", het driemaandelijks tijdschrift voor wetenschap en cultuur van de Humanistische Stichting Socrates.

Inhoud:

V.W.D. Schenk	:	Darwin, Jackson en Freud.
H.S. Haase	:	Over toekomst-literatuur.
Libbe van der Wal	:	De filosofie en het "verstandig taalgebruik".
Joh. Weiland	:	Het stille feest.
Internationale kroniek:		Iran en de Arabische wereld.

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE HUMANIST (AMERICA)

Sept.-Okt. - 1959

" " - 1959

" " - 1959

" " - 1959

" " - 1959

George R. Geiger, Horace M. Kallen,
William H. Kilpatrick

The Centennial of John Dewey.

George Gaylord Simpson

Darwin led Us.

Mark Starr

Nobody likes Taxes.

George F. Sutherland

Neurosis on a global Scale.

E.C. Vanderlaan

Misgivings of the Half-Persuaded.

J. Jourdain

From Catholic Modernist to Humanist.

J.W.N. Watkins

Political Prisoner in Hungary.

George Robinson

What is the Establishment?

Local Public Opinion poll on Religion.

THE HUMANIST (ENGLAND)

December - 1959

" " - 1959

" " - 1959

NEWS AND NOTES (ENGLAND)

December - 1959

THE RADICAL HUMANIST (INDIA)

Nov. 1st - 1959

" 1st - 1959

" 8th - 1959

Amlan Datta

Problem of underdeveloped Countries.

David T. Bazelon

The End of Capitalism in America.

A.V. Sherman

British labour Dilema.

THE PLAIN VIEW (ENGLAND)

Winternumber - 1959

T.J. Cooney

Radical Non-cognitivism.

Humanism and Metaphisics,
a discussion.

F.H.A. Micklewright

A legal Layman and the Street
Offences Bill.

G.I. Lewis

Socratic Forums which Way tending?

DIE FREIGEISTIGE AKTION (DEUTSCHLAND)

Dezember - 1959

War Darwin ein Christ?

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

International Humanist and Ethical Union.

Het congres, dat in 1962 zal worden gehouden, zal hoogst waarschijnlijk in Noorwegen plaats vinden.

Duitschland.

Der Bund Freireligiöser Gemeinde heeft toelating verzocht tot de I.H.E.U. Deze Bund telt ongeveer 30.000 gezinshoofden als lid, vertegenwoordigende ongeveer 80.000 zielen.

Die Freigeistige Aktion is reeds lid van de I.H.E.U. met adviserende stem. Dit is een kleine vereniging van overwegend intellectuelen, die voor het merendeel ook lid zijn van de Bund Freireligiöser Gemeinde. Deze laatste is echter veel groter.

België.

Ook bij onze Belgische geestverwanten bestaat interesse voor het werk van de r.k. schrijver Teilhard de Chardin, een geestelijke die de evolutie--theorie heeft aanvaard en in zijn r.k. geloofsleven heeft verwerkt.

L'Union Rationaliste heeft namelijk de Franse professor Ernest Kahane van de Universiteit van Montpellier uitgenodigd over Teilhard de Chardin in Brussel, in de Vrije Universiteit, te komen spreken.

De Humanistische Werkgemeenschap "Leraren Ethiek" heeft een eigen blad: "De Moralist". Het novembern timer behandelt de volgende onderwerpen:

Gezag of Macht	- Dr. van Cauwelaert.
De weg terug	- H. Buskens.
Brieven uit het huis van de dood	- R. Carlier.
Strafrecht en Moraal	- J. de Bruyne.
Egoïsme en Altruïsme	- A. Vanhassel.
Bespreking en Kritiek van Tekst	- Vannerom.
Documentatie-materiaal	

Binnenkort zal verschijnen het eerste Diogenes-Cahier. Het is gewijd aan een studie van Prof. J.D'hondt over de onkerkelijkheid in Vlaanderen.

Te bestellen bij het Humanistisch Verbond, Financieel Beheer, Eric Sassenlaan 57, Antwerpen. Prijs 30 Fr. Verzendkosten 3 Fr.; te storten op giro: 11.53.61 van het bovengenoemd Financieel Beheer.

VAN ALLE KANTEN.

Verslagen, reportages enz.

Het Vrije Volk over radio-onderzoek.

Het Vrije Volk van 8 december haalt enige mededelingen aan, welke zijn gedaan in Het Woord van de Week, het orgaan van de Humanistische Luisterkring. Het ging hier over het NIP0-onderzoek, waaruit is gebleken dat 4% van de radioluisteraars het humanistische kwartiertje op zondag beluistert tegen 6% die de plechtige hoogmis en 2% die de jeugddienst van de remonstranten beluisteren.

Minister Visser over geestelijke verzorging militairen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 11 december geeft het volgende verslagje van hetgeen in de Tweede Kamer is gezegd bij de begrotingsdebatten over humanistische geestelijke verzorging:

" Een enkele wanklank moeten wij helaas signaleren. Terwijl minister Visser in antwoord op een vraag van de socialist Blom, in eerste termijn verklaarde het beleid van minister Staf met betrekking tot de humanistische geestelijke verzorging voort te zullen zetten, liet hij zich later tot een iets uitvoeriger uiteenzetting verleiden. Duidelijk was toen dus al geworden, dat er naar het oordeel van de bewindsman van een gelijkstelling tussen kerkelijke en humanistische geestelijke verzorging geen sprake kon zijn.

" Maar deze ging verder en verklaarde, dat humanisme en liberalisme niets met elkaar te maken hadden. In dien zin althans, dat zij elkaar zouden overlappen, voegde hij daar haastig aan toe. De bewindsman staat geen duidelijke definitie van het humanisme voor de geest en alvorens hij nieuwe wegen in zou kunnen slaan, moet hij eerst een betere begripsbepaling hebben dan hem thans mogelijk is.

" Het klonk, eerlijk gezegd, allemaal niet bijzonder vriendelijk. En het had naar ons gevoel ook zo weinig met de zaak te maken. De vraag is immers niet hoe minister Visser het humanisme ziet en al evenmin of humanisme en liberalisme iets met elkaar te maken hebben in de zin, dat zij elkaar zouden overlappen". De zaak is of volgens de liberale beginselen van vrijheid en verdraagzaamheid christendom en humanisme een gelijk recht op een plaats onder de Nederlandse zon verdienen en die vraag kan naar onze stellige overtuiging enkel bevestigend beantwoord worden. De minister dreigt zich hier wel wat heel haastig vast te leggen, waartegen beslist moet worden gewaarschuwd."

=====

Topkaderconferentie. - Blz. 3.

Nadat bovengenoemde bladzijde reeds gestencild was ontvingen wij bericht, dat de Topkaderconferentie op 30 en 31 januari niet doorgaat, doch dat deze gehouden zal worden op 9 en 10 april a.s.

N I E U W J A A R S B R I E FVAN HET HOOFDBESTUUR VAN HET HUMANISTISCH VERBOND 1 9 6 0.

Wanneer we de balans opmaken van het jaar dat achter ons ligt, dan zijn we geneigd met de dichter te zeggen: "'t Had zoveel erger kunnen zijn". Op internationaal gebied bracht 1959 een zekere ontspanning, of misschien moeten we zeggen, een uitzicht op ontspanning. Maar dat is al heel wat, wanneer we een vergelijking maken met voorgaande jaren. De vele ontmoetingen der staatslieden wekken een flauwe hoop, een topconferentie, die niet van te voren tot mislukking gedoemd is, lijkt tot de mogelijkheden te behoren. Misschien brengt dit alles iets meer soepelheid in de betrekkingen tussen de volkeren, iets meer begrip en iets meer samenwerking. Dit alles is verheugend, maar het kan ons niet doen vergeten, dat de wereldproblemen nog heel groot zijn: de onderdrukking van volkeren en minderheden, de rassendiscriminatie, de onderontwikkelde gebieden, de nood der vluchtelingen. De Verenigde Naties hebben het initiatief genomen tot de instelling van een "Wereldvluchtelingenjaar", waarbij geprobeerd wordt gemeenschappelijk hulp te verlenen aan hen, die van huis en haard verdreven zijn. Er gebeurt veel, maar nog altijd veel te weinig. Ondanks grote inspanning neemt het verschil in welvaart tussen de onderontwikkelde landen en de geïndustrialiseerde naties van het westen nog toe. Het is een uitdaging aan ons allen, die in zoveel gelukkiger omstandigheden leven, die rijkdom, kennis en macht bezitten. Welk antwoord zullen we geven? Zullen we bereid zijn offers te brengen, en tonen dat het ons ernst is, wanneer we spreken van solidariteit en menselijke verbondenheid?

Ook voor Nederland was 1959 in vele opzichten geen slecht jaar: de economie van ons land begon zich in opgaande lijn te bewegen, veler inkomsten vermeerderden. Geestelijk en zedelijk is er echter veel, dat tot bezorgdheid aanleiding geeft. De verdeeldheid van ons volk is groot, zo groot dat zij de eenheid en de samenhang bedreigt. Godsdienst, politiek, klasse en stand scheiden de mensen, die, op een klein grondgebied samengedrongen, vreemden voor elkaar blijven. Niet dat geestelijke verscheidenheid op zichzelf betreurd moet worden, maar bij ons voert zij tot scheiding en vervreemding. In dit verband moet gewezen worden op het grote belang van een openbare, algemene school. Sectarisch verdeeld onderwijs leidt onherroepelijk tot ontbinding en apartheid. Daarom streve men naar de verwerkelijking van een school, toegankelijk voor alle rang en stand, waar kinderen uit verschillende geestelijke levenskringen elkaar ontmoeten. Al jarenlang is het overleg aan de gang tussen het humanistisch Verbond en zijn vrijzinnige en orthodoxe protestantse gesprekspartners om de geestelijke grondslag aan te geven van zulk een school, waar men opvoedt tot wederzijdse eerbiediging, vrije ontplooiing en menselijke verbondenheid, niet in de laatste plaats door voorbeeld en praktijk van het schoolleven zelf. Geen neutrale school dus, of een school voor kinderen van "ouders", die gebrek aan belangstelling voor het onderwijs hebben", "tekortschietende ouders", zoals de minister van O.K. en W. heeft gemeend te mogen suggereren. De algemene school wekt openheid, wederzijds begrip en respect, en tast daarmee de verzuiling in de kern aan.

Er is in het afgelopen jaar veel gesproken en geschreven over het jeugdprobleem: men gewaagde van ontwrichting en verwording, van toenemende jeugdcriminaliteit. Het is niet een typisch Nederlands verschijnsel, ook andere landen worstelen met dit vraagstuk. Dit maakt de oplossing natuurlijk niet eenvoudiger. Wel hoede men zich voor overdrijving: er zijn vele, zeer vele jongeren, die met ernst en moed het leven tegemoettreden, die met grote toewijding

hun werk verrichten. Maar ongetwijfeld, er is een jeugdprobleem, velen zijn het spoor bijster en staan in een verzetshouding tegenover het leven en de maatschappij. Vaak blijkt het dat ze liefde en warmte tekortgekomen zijn, dat ze zich vereenzaamd en verlaten voelen en dat ze - niet geheel ten onrechte - hun toekomst met angst tegemoetzien. Begrip en toegewijde zorg van ouderen kan hier nog veel herstellen, al zal het niet gemakkelijk vallen het wantrouwen en de afweer te overwinnen.

Het Humanistisch Verbond kan op verheugende verschijnselen wijzen: Het ledental groeit, de activiteiten op allerlei gebied breiden zich uit, de periodieken vinden een stijgend aantal abonnees. Vooral is dit opvallend bij "Het Woord van de Week", het blad, waarin de radiotoespraken worden afgedrukt: het aantal abonnees werd in de tijd van ruim een jaar bijna verdrievoudigd. Deze groei houdt zeker verband met een activiteit die we niet gezocht hebben, maar die ons werd opgedrongen: de stichting van de Luisterkring. Het ontwerp van de nieuwe omroepwet kent de humanisten geen eigen zendtijd toe. Het humanistische woord dreigt dus uit de aether te worden verdreven. Dat wekte in onze kring, maar ook daarbuiten, grote verontrusting en verontwaardiging: de Luisterkring werd opgericht om kracht bij te zetten aan de pogingen tot het verkrijgen van eigen zendtijd, zoals die de kerken zal worden toegekend. Uiteraard ging het niet om de oprichting van een omroepvereniging naast de bestaande; wij hebben hieraan geen behoefte. Maar wij komen op voor ons goed recht op gelijke behandeling met andere groepen van ons volk. Wij wensen in de gelegenheid te zijn, ons te bezinnen op onze levensovertuiging, ook door middel van de radio en ons woord te spreken tot hen die daarvan gediend zijn. Ook hier keren we ons tegen de discriminatie, waarvan we telkens weer het slachtoffer dreigen te worden. Het verheugt ons dat velen in den lande ons standpunt deelden en zich bij ons aansloten. Zij beseften dat de vrijheid van het woord en de verdraagzaamheid in het geding zijn. Dat ook mensen die niet tot onze kring behoren, onze actie steunden, constateren wij met grote voldoening. Te vaak helaas maken we kennis met angstige bekrompenheid, die zich uit in kleinzielige tegenwerking.

Nog steeds hebben onze geestelijke raadslieden geen toegang tot de kazerne; wel worden zij toegelaten tot de gedetineerden, maar niet op voet van gelijkheid met predikant en pastoor. En dat, terwijl het H.V. bewezen heeft in staat te zijn een belangrijke bijdrage te leveren tot de geestelijke verzorging van ons volk. Is het niet veelzeggend, dat het aantal gedetineerden, dat regelmatig contact heeft met een humanistisch geestelijk raadsman steeg van circa 100 in 1955 (het jaar, dat we toegelaten werden) tot tegen de 600 in 1959; en dat ondanks allerlei belemmerende bepalingen, en terwijl men geïnspineerd had, dat wat we te bieden hadden "stenen voor brood" was!

In de arbeiderskampen doen jaarlijks een 500 mensen een beroep op de raadslieden van het H.V. Voorzover ons dit mogelijk gemaakt wordt, verlenen wij hulp aan gerepatrieerde Indische Nederlanders. Maar even belangrijk is ons werk in de vrije maatschappij, waar tientallen plaatselijke raadslieden, al of niet in samenwerking met een bureau voor levens- en gezinsmoeilijkheden tallozen met raad en daad terzijde staan; ook het ziekenbezoek neemt ondanks tegenwerking een steeds grotere omvang aan. Verwante organisaties als Humanitas, Humanistisch Thuisfront, Stichting voor Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden, de A.H. Gerhard-Stichting verrichten belangrijke en waardevolle arbeid. Het zijn voor het merendeel vrijwilligers, die zich met dit werk belasten. Hun toewijding en offervaardigheid is buitengewoon groot; zij doen dit, gedreven door de bezielende kracht van hun humanisme.

Er is een tijd geweest, dat het humanisme sterk individualistisch was: het kwam op voor het recht van de vrije mens, die zich verzette tegen de omklemming van godsdienstige en maatschappelijke tradities; het moderne humanisme is tegelijk sociaal gericht, het legt de nadruk op onze verantwoordelijkheid voor medemens en samenleving. Het richt zich tot hen die niet godsdienstig zijn. Het aantal buitenkerkelijken is groot, veel groter dan de officiële cijfers aangeven. Dit jaar zal er weer een volkstelling gehouden worden. Daarbij wordt onder meer de vraag gesteld of men lid is van een kerkgenootschap. Niet volgens de opvatting of de leerstellingen van de kerk maar naar eigen overtuiging; m.a.w. er wordt gevraagd of men zelf tot een kerkgenootschap gerekend wenst te worden. De verwachting is dat het aantal buitenkerkelijken weer groter zal blijken te zijn. Op zichzelf is dat geen reden om te juichen; het kan immers een gevolg zijn van vervlakking en kleurloosheid; het kan natuurlijk ook een uiting zijn van nieuw levensinzicht. Voor die buitenkerkelijken wil het Humanistisch Verbond een geestelijk centrum zijn, een tehuis voor hen, die nooit een binding met de kerk hebben gekend of de oude binding verloren hebben. In onze ingewikkelde samenleving is daarvoor een organisatie nodig. De gang van zaken bij de geestelijke verzorging en de radiozendtijd laat overduidelijk zien, dat men zonder organisatie niet ver komt. Laten de buitenstaanders zich daarom afvragen of het antwoord is langer afzijdig te blijven. Te veel werk moet verricht worden door te weinigen.

Laten wij allen voor onszelf nagaan of wij genoeg geven aan energie, tijd en geld. Het humanisme heeft slechts waarde voorzover het waarachtig beleefd wordt en in de praktijk van het leven verwerkelijkt. Voorzover het een bezielend beginsel is, dat tot de daad leidt. De mens, die door het humanisme wordt aangeraakt, aanvaardt de verantwoordelijkheid, waarvoor het leven hem stelt. Er is werk dat gedaan moet worden en dat op onze weg ligt, waaraan we ons niet onttrekken kunnen; er zijn mensen die iets van ons verwachten; wij mogen hen niet teleurstellen. We moeten helpen waar we kunnen en zoveel we kunnen. Dan is ons humanisme een bron van bezieling en vernieuwing voor de maatschappij. Een bron van kracht en vreugde voor onszelf. Een uitgangspunt voor hen die aanvaarden wat het leven brengt, als vrije, verantwoordelijke en scheppende mensen.

Het Hoofdbestuur van het
Humanistisch Verbond.